

Statistiky nově přijatých žáků a absolventů Česká republika

Obsah

1	Wybrané základní údaje Česká republika	3
2	Nově přijatí žáci do středního vzdělávání v České republice.....	4
	2.1 VÝVOJ POČTŮ A PODÍLŮ ŽÁKŮ VSTUPUJÍCÍCH DO STŘEDNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	4
	2.2 PODÍLY NOVĚ PŘIJÍMANÝCH ŽÁKŮ V KRAJI	4
	2.3 POČTY NOVĚ PŘIJÍMANÝCH ŽÁKŮ	5
3	Absolventi středního vzdělání v České republice	7
	3.1 VÝVOJ POČTU A PODÍLU ABSOLVENTŮ STŘEDNÍHO VZDĚLÁNÍ.....	7
	3.2 PODÍLY ABSOLVENTŮ STŘEDNÍHO VZDĚLÁNÍ V KRAJI	7
	3.3 POČTY ABSOLVENTŮ V KRAJI.....	8
4	Vývoj vzdělanostní struktury žáků ve středním a vyšším vzdělávání	10
	4.1 STŘEDNÍ VZDĚLÁNÍ S VÝUČNÍM LISTEM (E, H)	10
	4.2 STŘEDNÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ S MATURITNÍ ZKOUŠKOU A ODBORNÝM VÝCVIKEM (L0)	11
	4.3 STŘEDNÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ S VÝUČNÍM LISTEM A S MATURITNÍ ZKOUŠKOU A ODBORNÝM VÝCVIKEM (KATEGORIE H, E A L0)	12
	4.4 STŘEDNÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ S MATURITNÍ ZKOUŠKOU (KATEGORIE M).....	14
	4.5 GYMNAZIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ (KATEGORIE K).....	15
	4.6 STŘEDNÍ VZDĚLÁNÍ S MATURITNÍ ZKOUŠKOU NAVAZUJÍCÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLU V SOUHRNU (KATEGORIE K, M, L0).....	17

1 Vybrané základní údaje Česká republika

Tab. 1: Vybrané základní údaje pro rok 2020 a 2019

Ukazatel	Česká republika
Počet obyvatel k 31.12.2020	10 701 777
Průměrný věk obyvatel v roce 2020	42,6%
Údaje o ekonomické aktivitě obyvatel ve věku 15-59 let	
Podíl ekonomicky aktivních obyvatel	79,2%
Podíl ekonomicky aktivních mužů	85,5%
Podíl ekonomicky aktivních žen	72,6%
Údaje o nezaměstnanosti (rok 2020; zdroj VŠPS)	
Míra nezaměstnanosti	2,7%
Míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 20-24 let	6,5%
Míra nezaměstnanosti u lidí se základním vzděláním a bez vzdělání	10,4%
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných	21,4%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Užitečná webová stránka: <http://www.statnisprava.cz/>

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019 - 2023: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodobé-zamery-cr>

2 Nově přijatí žáci do středního vzdělávání v České republice

Data uveřejněná v tomto přehledu vychází z analýz realizovaných Národním pedagogickým institutem České republiky, není-li uvedeno jinak. Uvedené grafy a tabulky se věnují aktuálnímu stavu, ale i dlouhodobému vývoji počtu a podílu nově přijímaných žáků do středního vzdělávání v České republice v jednotlivých kategoriích vzdělání.

2.1 Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do středního vzdělávání

Následující tabulky a grafy poskytují orientaci ve vývoji počtu a podílu nově přijímaných žáků a studentů do středního a vyššího odborného vzdělávání v České republice v denním studiu.

Pozornost je primárně zaměřena na vývoj počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání ve věkové hladině kolem 15ti let. V údajích jsou tedy zahrnuti nově přijímaní žáci do 1. ročníků středních škol a věkově odpovídajících tříd víceletých gymnázií. Pro ucelený přehled jsou dále uvedeny i počty nově přijímaných žáků do nástavbového vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání.

Shrnutí

Ve školním roce 2020/21 byl počet nově přijímaných žáků do středního vzdělávání v České republice 105 416 žáků. V České republice se **podíl nově přijímaných žáků** ve všech kategoriích vzdělání v posledních pěti letech pohybuje **přibližně na stejné úrovni**.

V průměrech za celou Českou republiku nastupuje **nejvíce** žáků do oborů středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (M) a do středního vzdělávání s výučním listem (E, H).

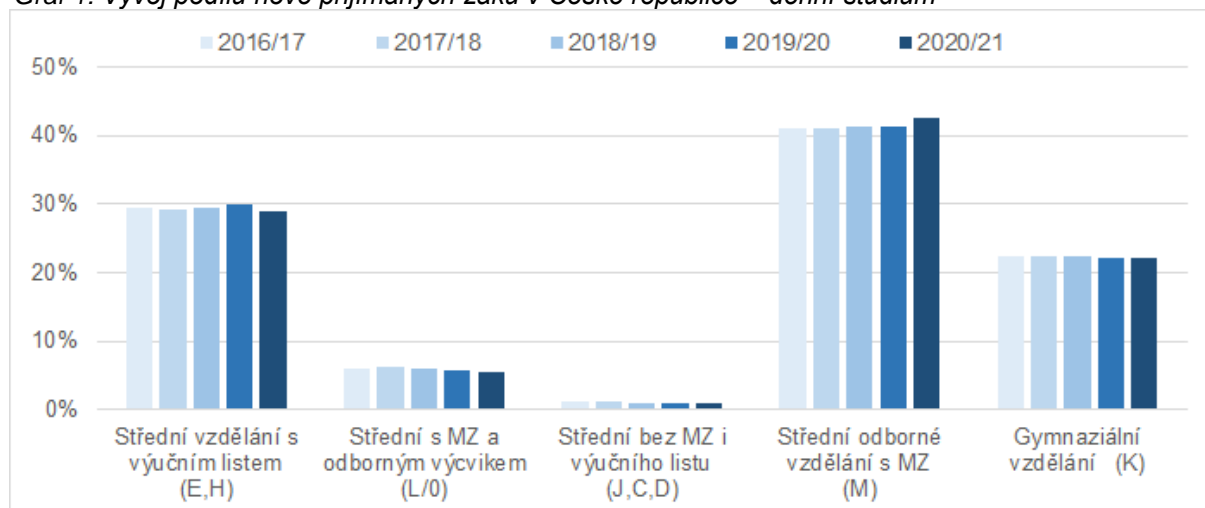
2.2 Podíly nově přijímaných žáků v kraji

Tabulka a graf umožňují názorné srovnání vývoje podílů žáků nově přijímaných do jednotlivých kategorií vzdělání navazujících na základní vzdělání za posledních pět let.

Z vyobrazení je patrné, že podíl nově přijatých žáků se ve všech kategoriích vzdělávání od školního roku 2016/2017 nijak výrazněji nezměnil. V České republice **dlouhodobě nejvíce** žáků vstupuje do středního odborného vzdělávání ukončeného maturitní zkouškou (M).

V posledních pěti letech se podíl nově přijatých žáků do středního vzdělávání s maturitní zkouškou pohybuje průměrně na 41,5 %, což je **necelá polovina všech nově přijímaných žáků v České republice**. Hned za nimi se co do podílu nově přijímaných žáků řadí střední vzdělávání ukončené výučním listem, kam přichází průměrně 29,4 % žáků. Podobný podíl žáků se hlásí na gymnázia, kam přichází průměrně 22,3 % žáků vstupujících do středního vzdělávání po ukončení základního vzdělávání. Minimum žáků potom vstupuje do středního vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (průměrně 5,9 %) a nejméně žáků přichází do středního vzdělávání bez maturity i výučního listu (přibližně 1 %).

Graf 1: Vývoj podílu nově přijímaných žáků v České republice – denní studium

Pokud se podíváme detailněji na údaje ze školního roku 2020/21, v České republice bylo přijato nejvíce žáků do středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (42,5 %). Přibližně třetina nově přijímaných žáků nastoupila do středního odborného vzdělávání s výučním listem (28,9 %). O něco menší zájem žáků byl o gymnázia (22,1 %), přičemž ještě méně žáků nastoupilo do středního vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (5,5 %). Nejmenší podíl žáků začal studovat v oborech středního vzdělání bez maturity i bez výučního listu (0,9 %), kde se jedná především o praktické školy, jejichž účelem je rozšíření všeobecného vzdělání a získání základních pracovních dovedností.

Tab. 2: Podíly nově přijímaných žáků v České republice¹

Kategorie vzdělání	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	29,4%	29,3%	29,4%	30,0%	28,9%
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	6,0%	6,1%	5,9%	5,7%	5,5%
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	1,1%	1,1%	1,0%	0,9%	0,9%
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	41,0%	41,0%	41,5%	41,3%	42,5%
Gymnaziální vzdělání (K)	22,5%	22,4%	22,3%	22,1%	22,1%

Na krajské úrovni lze nalézt zřetelné odchylky od celorepublikových hodnot. Například v Hlavním městě Praha je výrazně nižší zastoupení nově přijímaných žáků do středního vzdělávání s výučním listem (17,7 %) a naopak zřetelně nadprůměrné podíly žáků vstupujících do gymnaziálního vzdělávání (28,3 %) a do středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (47,8 %). Významný odklon od celorepublikových hodnot se současně projevuje v Karlovarském kraji, ve kterém je výrazně vyšší podíl žáků přicházejících do středního vzdělávání s výučním listem (38,6 %). Podobná situace nastává ve středním vzdělávání s výučním listem v Ústeckém kraji (36,6 %), kam navíc přichází naopak výrazně méně žáků na gymnázia (17,3 %). Detailnější pohled na krajské srovnání nabízí níže uvedený vývoj vzdělanostní struktury v České republice.

2.3 Počty nově přijímaných žáků

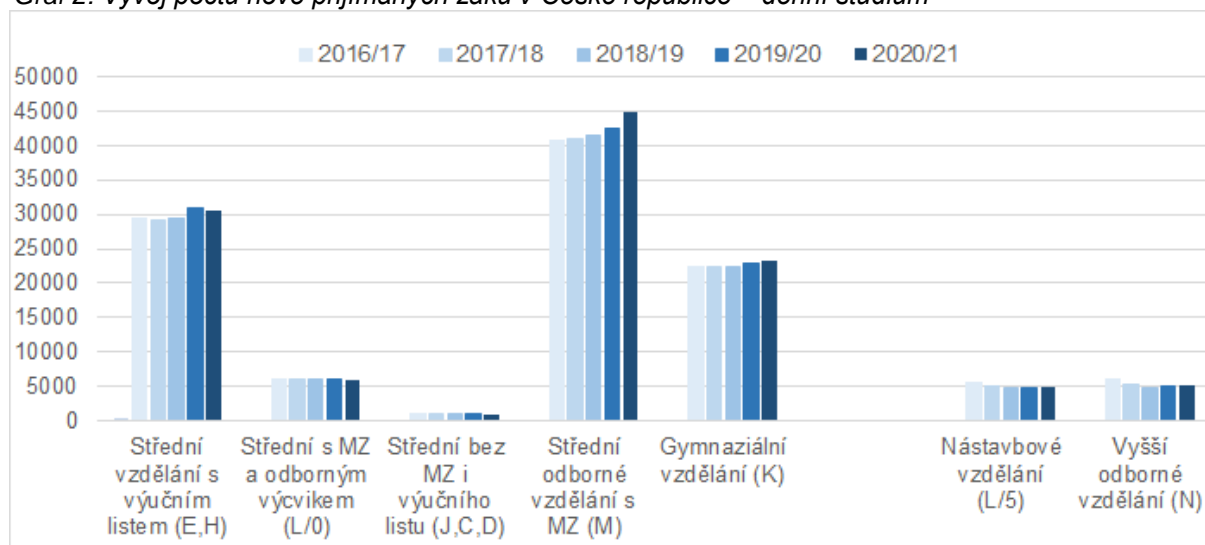
Tabulka a graf umožňují názorné srovnání vývoje počtu žáků nově přijímaných do jednotlivých kategorií vzdělání navazujících na základní vzdělání za posledních pět let v České republice. Od školního roku

¹ V tabulce a grafu nejsou zahrnuti žáci vstupující do jiných forem studia (večerní, dálkové, distanční a kombinované) a do zkráceného studia pro získání výučního listu či do studia umožňujícího složení druhé maturity, protože jejich podíl je příliš malý.

2016/17 postupně dochází v České republice k navyšování počtu nově přijatých žáků do středního vzdělávání po ukončení základního vzdělávání. **V roce 2020/21 nastoupilo v České republice do středního vzdělávání 105 416 žáků, přičemž z toho 73 965 nastoupilo do středního vzdělávání ukončeného maturitní zkouškou.**

V České republice bylo přijato nejvíce žáků do středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou (44 847 žáků). Do středního vzdělávání s výučním listem nastoupilo 30 507 žáků a na gymnáziích začalo studovat 23 320 žáků. Dále do středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem bylo přijato 5 798 žáků, přičemž nejméně početné je zastoupení žáků přijímaných do středního vzdělávání, které není zakončené výučním listem ani maturitní zkouškou 944 žáků. Do jiných forem studia (večerní, dálkové atd.) bylo přijato poměrně málo žáků.

Graf 2: Vývoj počtu nově přijímaných žáků v České republice – denní studium²

Poměrně značné jsou počty žáků přijatých do nástavbového vzdělávání pro absolventy tříletých učebních oborů (4 990 žáků) a do vyššího odborného vzdělávání 5 106 žáků. V těchto oborech je přijímán i poměrně vysoký počet žáků do jiných forem studia (nástavbové studium – 2 158, vyšší odborné vzdělávání 2 794).

Ve vzdělávání po ukončení základního vzdělání se určitý nárůst projevil pouze v kategorii středního vzdělávání s maturitní zkouškou (M), kde došlo k nárůstu o 1,2 p. b. (2 295 žáků).

² V tabulce a grafu nejsou zahrnuti žáci vstupující do jiných forem studia (večerní, dálkové, distanční a kombinované) a do zkráceného studia pro získání výučního listu či do studia umožňujícího složení druhé maturity, protože jejich počet je příliš malý.

Tab. 3: Vývoj počtu nově přijímaných žáků v České republice – denní studium

Kategorie vzdělání	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	29286	29257	29428	30912	30507
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	6005	6099	5916	5879	5798
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	1078	1082	993	934	944
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	40831	40926	41550	42552	44847
Gymnaziální vzdělání (K)	22410	22375	22336	22744	23320
Nástavbové vzdělání (L/5)	5444	5110	4857	4666	4990
Vyšší odborné vzdělání (N)	5990	5131	4703	4972	5106

3 Absolventi středního vzdělání v České republice

Uvedené grafy a tabulky se věnují aktuálnímu stavu, ale i dlouhodobému vývoji počtu a podílu absolventů v České republice v jednotlivých kategoriích středního vzdělání. Počty a podíly absolventů provází dlouhodobé trendy, které jsou charakteristické mírou potřeby absolventů jednotlivých kategorií vzdělání v konkrétním kraji.

3.1 Vývoj počtu a podílu absolventů středního vzdělání

Následující tabulky a grafy poskytnou orientaci ve vývoji počtu a podílu absolventů středního odborného vzdělání v kraji v denním studiu.

Shrnutí

Celkový počet absolventů denního studia v roce 2020 činil 77 711, z toho absolventů středního vzdělání s maturitou bylo 55 571. Nejvíce absolventů pochází ze středního vzdělávání s maturitní zkouškou (M), což je v souladu s počty nově přijímaných žáků před 4 lety.

Podíl absolventů se ve všech kategoriích vzdělání v posledních pěti letech pohybuje **na stejné úrovni**. K relativnímu nárůstu došlo u gymnázií, a to o 1,4 p. b. V ostatních kategoriích nedochází k významným rozdílům.

3.2 Podíly absolventů středního vzdělání v kraji

Níže uvedená tabulka a graf umožňují názorné srovnání vývoje podílů absolventů jednotlivých kategorií vzdělání. Z vyobrazení je patrné, že podíl absolventů zůstává v jednotlivých kategoriích vzdělání velmi podobný.

V roce 2020 v České republice ukončilo relativně nejvíce absolventů střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou (přibližně 39,4 % absolventů). Necelá třetina absolventů dále ukončila gymnaziální vzdělání (27,3 %) a podobný podíl absolventů ukončil střední odborné vzdělání s výučním listem (27,6 %). Ještě méně absolventů pocházelo ze středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (4,8 %). Nejmenší podíl absolventů připadá na střední vzdělání bez maturity i bez výučního listu (0,9 %), kde se jedná především o praktické školy.

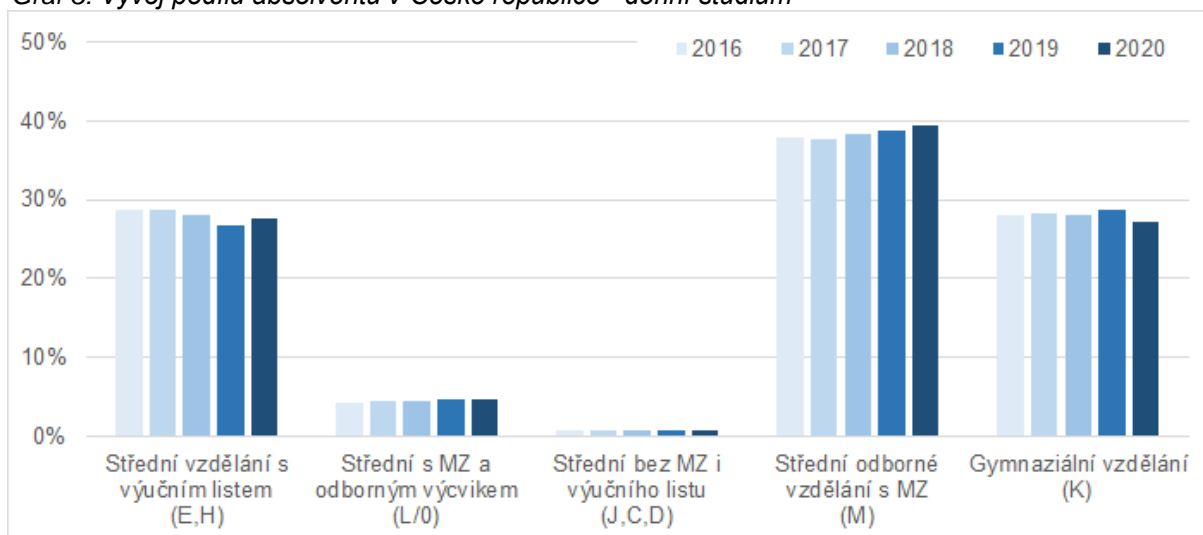
K mírnému nárůstu oproti roku 2019 došlo u gymnaziálního vzdělání (posun o 1,4 p. b.).

Tab. 4: Vývoj podílu absolventů v České republice - denní studium

Kategorie vzdělání	2016	2017	2018	2019	2020
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	28,8%	28,8%	28,2%	26,9%	27,6%
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	4,4%	4,4%	4,6%	4,7%	4,8%
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	0,9%	0,8%	0,8%	0,9%	0,9%
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	37,9%	37,6%	38,3%	38,9%	39,4%
Gymnaziální vzdělání (K)	28,1%	28,3%	28,2%	28,7%	27,3%

Níže uvedený graf přehledně ukazuje, že z hlediska počtu absolventů v jednotlivých kategoriích vzdělání nedochází k příliš významným výkyvům. Vidíme, že největší podíl absolventů pochází ze středního odborného vzdělávání ukončeného maturitní zkouškou.

Graf 3: Vývoj podílu absolventů v České republice - denní studium ³

3.3 Počty absolventů v kraji

Tabulka a graf umožňují názorné srovnání počtu absolventů jednotlivých kategorií vzdělání. Počty absolventů jsou vhodnými ukazateli především pro krajské plánování. Pro sledování vývoje vzdělanostní struktury se z praktického hlediska příliš nehodí, protože jsou ovlivněny populačními změnami.

Níže uvedená tabulka se zaměřuje na vývoj počtu absolventů středního vzdělání. Pro ucelený přehled jsou dále uvedeny i počty absolventů nástavbového vzdělání a vyššího odborného vzdělání.

³ V tabulce a grafu nejsou zahrnuti absolventi jiných forem studia (večerní, dálkové, distanční a kombinované) a zkráceného studia pro získání výučního listu či do studia umožňujícího složení druhé maturity, protože jejich podíl je příliš malý.

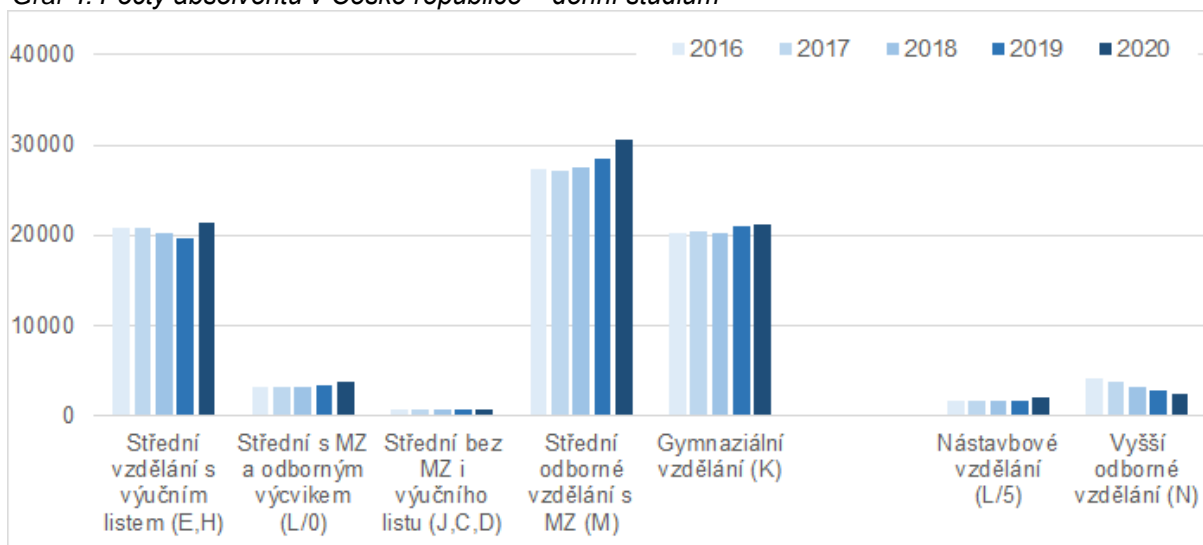
Tab. 5: Počty absolventů v České republice – denní studium

Kategorie vzdělání	2016	2017	2018	2019	2020
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	20741	20739	20275	19643	21456
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	3149	3205	3277	3454	3710
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	632	604	605	635	684
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	27285	27121	27536	28434	30640
Gymnaziální vzdělání (K)	20221	20403	20278	20979	21221
Nástavbové vzdělání (L/5)	1554	1645	1610	1601	1943
Vyšší odborné vzdělání (N)	4139	3683	3168	2721	2372

V roce 2020 ukončilo v České republice nejvíce absolventů střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou (30 640 absolventů). Gymnaziální vzdělání ukončilo 21 221 absolventů a střední vzdělání s výučním listem 21 456 žáků. Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem absolvovalo 3 710 žáků, nejméně početná je kategorie středního vzdělání bez maturity i bez výučního listu (684 absolventů).

Poměrně značné, i když výrazně nižší než počty přijímaných, jsou počty absolventů nástavbového studia (1 943 absolventů) a vyššího odborného vzdělávání (2 372 absolventů) v denní formě studia.

Graf 4: Počty absolventů v České republice – denní studium⁴

V průběhu uplynulých let docházelo k poklesu celkového počtu absolventů, nejvýraznější byl tento jev u maturitních oborů odborného charakteru (zejména nástaveb), a to především do roku 2016. Výrazný pokles byl způsoben zejména zavedením nové formy maturitní zkoušky. V posledním roce došlo k významnému nárůstu celkového počtu absolventů nástavbového vzdělání. Vývoj počtu absolventů gymnaziálního vzdělávání vykazoval stabilitu, protože nová forma maturitní zkoušky pro žáky gymnázií nebyla problémem. V uplynulém roce došlo k navýšení počtu absolventů ve všech kategoriích vzdělání s výjimkou vyššího odborného vzdělání.

⁴ V tabulce a grafu nejsou zahrnuti absolventi jiných forem studia (večerní, dálkové, distanční a kombinované) a zkráceného studia pro získání výučního listu či do studia umožňujícího složení druhé maturity, protože jejich počet je příliš malý.

4 Vývoj vzdělanostní struktury žáků ve středním a vyšším vzdělávání

Následující kapitola pojednává o vzdělanostní struktuře žáků ve středním a vyšším vzdělávání v České republice. Vzdělanostní struktury a jejich vývoj v jednotlivých krajích jsou detailněji představeny v přehledech o konkrétních krajích. V této části je uvedeno celkové srovnání krajských a celorepublikových hodnot podle jednotlivých kategorií vzdělání, a to jak z pohledu podílů nově přijatých žáků, tak i absolventů.

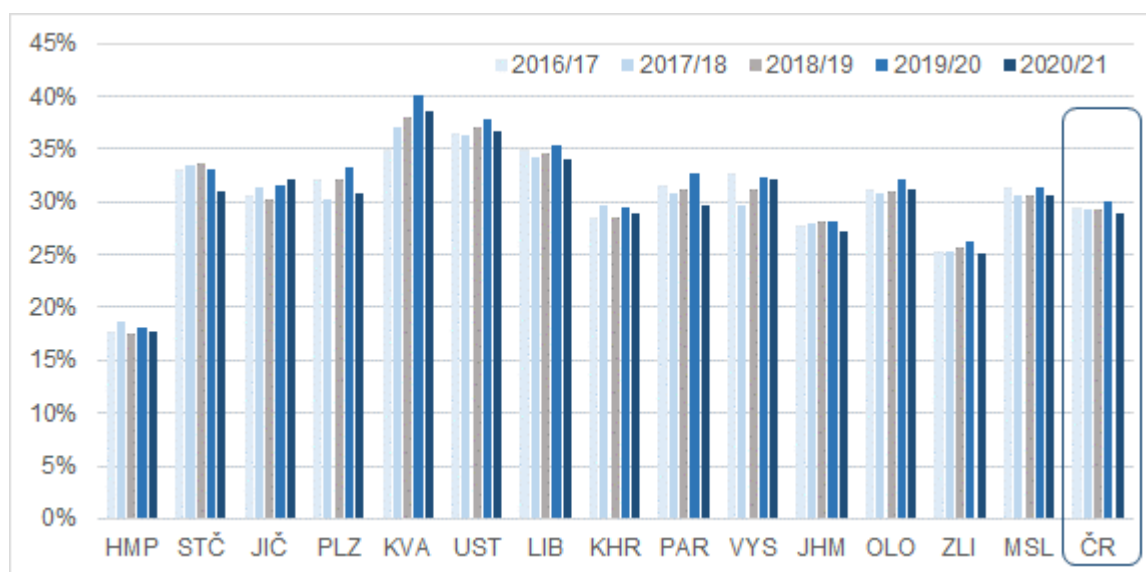
4.1 Střední vzdělání s výučním listem (E, H)

Vlivem informačních kampaní či podpory zájmu o některé učební obory formou stipendií a jiných výhod se podařilo ve školním roce 2009/10 přerušit pokles podílového zastoupení žáků ve středním vzdělání s výučním listem. Po růstové tendenci docházelo od školního roku 2012/13 v průměru ČR k poklesu, nicméně v posledních pěti letech je podílové zastoupení stabilní. Vývoj v jednotlivých krajích je však různorodý.

V posledním roce klesl podíl nově přijatých žáků do středního vzdělání s výučním listem, jak ve většině krajů, tak i v celé České republice. Významnější rozdíl byl ve Středočeském kraji, ve kterém klesl podíl o 2,0 p. b., dále pak v Pardubickém (pokles o 3,2 p. b.) a v Plzeňském kraji (pokles o 2,3 p. b.). V ostatních krajích nedochází k příliš významným rozdílům.

Největší podíl nově přijímaných žáků do středního vzdělávání s výučním listem vykazuje kraj Karlovarský (38,6 % žáků), Ústecký (36,6 % žáků) a Liberecký (34,0 % žáků). Naopak nejnižší podíl nově přijímaných žáků do středního vzdělávání s výučním listem vykazuje Hlavní město Praha (17,7 %), která má v tomto ohledu specifické postavení dané především strukturou obyvatel. Nižší podíly přijímaných žáků vykazuje také Zlínský (25,2 %) a Jihomoravský kraj (27,2 %). Průměrný podíl v celé České republice dosahuje 28,9 %.

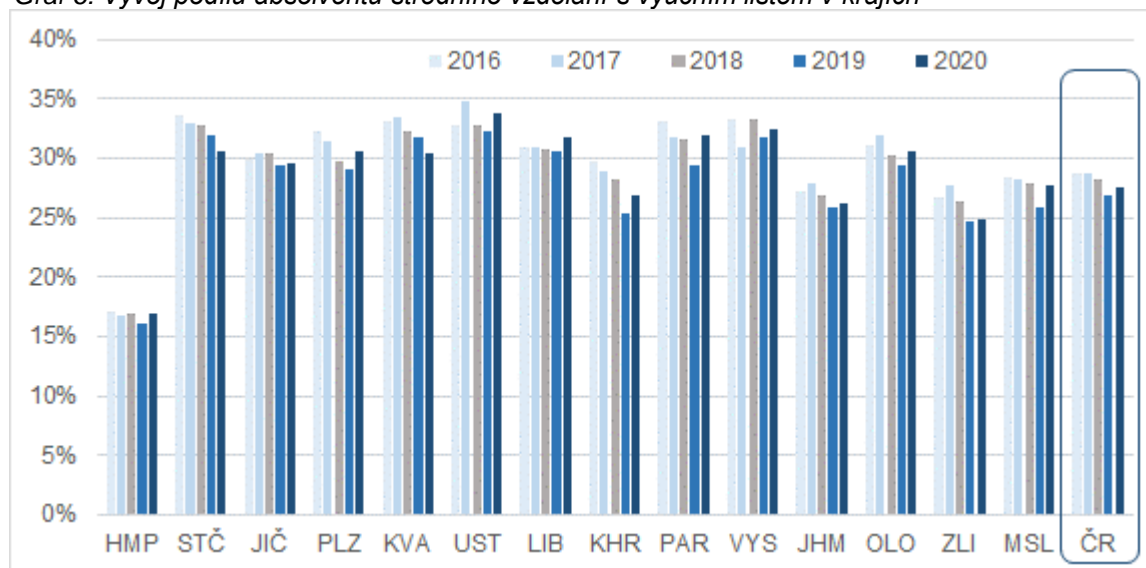
Graf 5: Vývoj podílu nově přijatých do středního vzdělávání s výučním listem v krajích v ČR

Celkový vývoj podílů absolventů středního vzdělávání s výučním listem v České republice souvisí se změnami v tendenci nově přijímaných před třemi roky.

Téměř ve všech krajích došlo k nárůstu podílu absolventů středního vzdělání s výučním listem. Největší nárůst podílu absolventů středního vzdělání s výučním listem byl v posledním roce zaznamenán v Pardubickém (o 2,6 p. b.), Moravskoslezském (o 1,8 p. b.), Královéhradeckém a v Ústeckém kraji (shodných 1,5 p. b.). Ve zbývajících krajích nedochází k významnějším rozdílům.

Graf 6: Vývoj podílů absolventů středního vzdělání s výučním listem v krajích

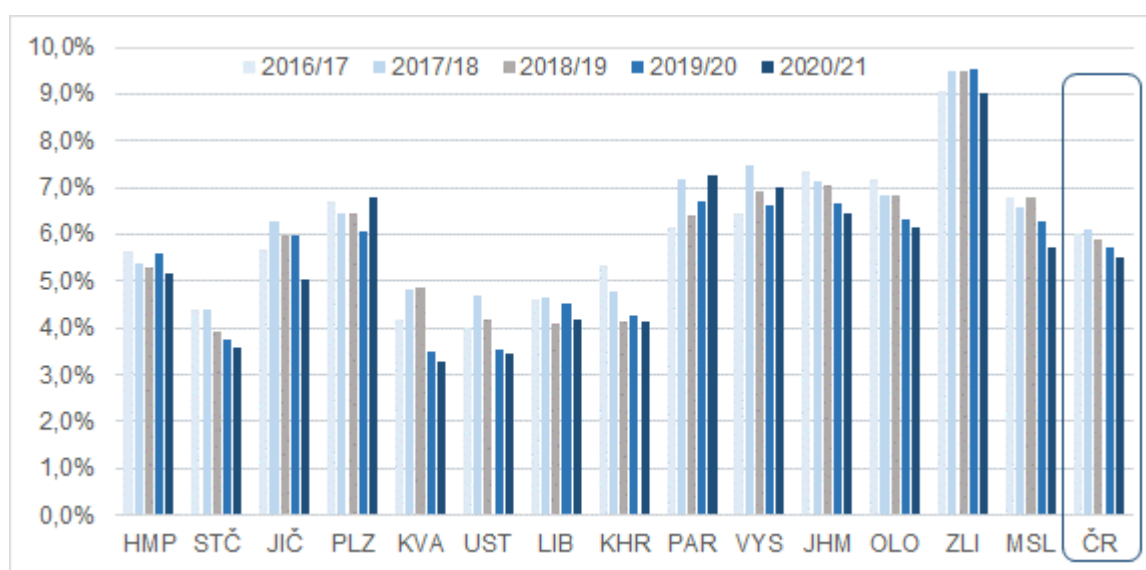
Nejnižší podíl absolventů středního vzdělání s výučním listem byl v krajích, které figurují na předních místech i v případě podílu nově přijímaných žáků, a těmi jsou Hlavním město Praha (17,0%), dále pak Zlínský (24,8 %), Královéhradecký (26,8 %) a Jihomoravský kraj (26,2 %).

Naopak nejvyšších podílů dosahují kraje Ústecký (33,7 %), Pardubický (32,0 %) a Kraj Vysočina (32,4 %). Z grafu jsou zřejmé změny v podílech v jednotlivých krajích a uvedených letech.

4.2 Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (L0)

Vývoj podílů nově přijímaných v této kategorii v ČR je v posledních letech mírně kolísavý kolem průměru, a to i přes perspektivnost této přípravy, která splňuje zájmy žáků a jejich rodičů o maturitní vzdělání a na druhé straně poskytuje pro trh práce potřebné vysoce kvalifikované vyučené pracovníky. Krajské rozdíly jsou však poměrně velké a mají značně rozdílný průběh, zřejmý je i rozdíl mezi českými a moravskými kraji. Významné postavení má tato kategorie vzdělání ve Zlínském kraji na Moravě a v Plzeňském a Pardubickém kraji v Čechách.

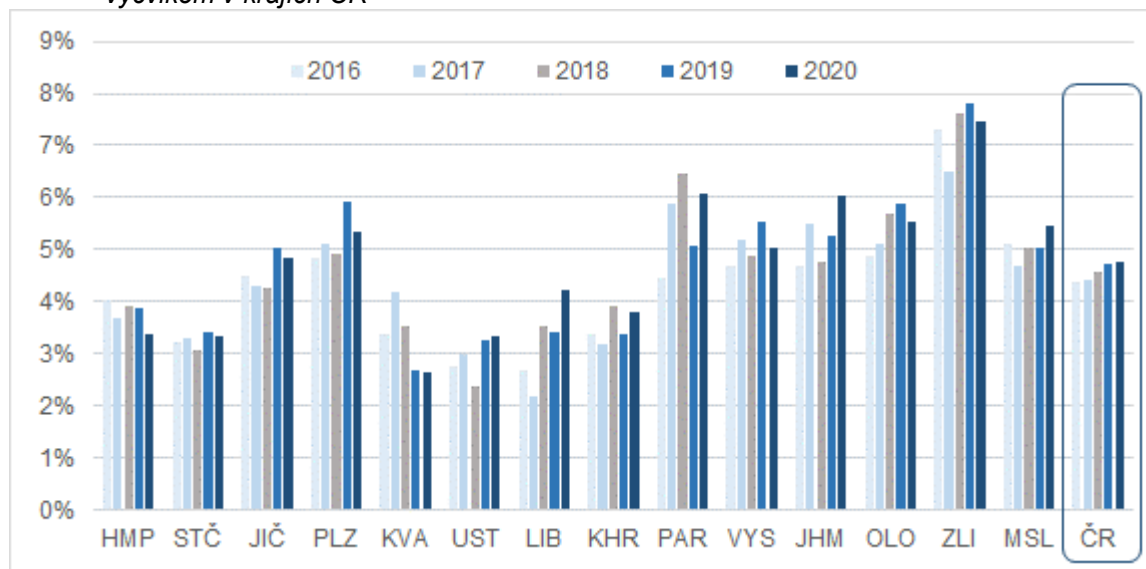
Graf 7: Vývoj podílů nově přijatých do středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem v krajích ČR

Ve školním roce 2020/2021 byl největší podíl nově přijatých žáků ve Zlínském kraji (9,0 %), a dále v Pardubickém (7,3 %) a v Kraji Vysočina (7,0 %). Naopak nejnižší podíly byly zaznamenány v kraji Karlovarském (3,3 %), Ústeckém (3,5 %) a dále ve Středočeském kraji (3,6 %).

Oproti roku 2020/21 došlo v této kategorii vzdělání k relativně mírnému poklesu podílu nově přijatých žáků v Jihočeském kraji (posun o 0,9 p. b.). V ostatních krajích došlo k pouze minimálnímu rozdílu podílů.

Graf 8: Vývoj podílů absolventů středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem v krajích ČR

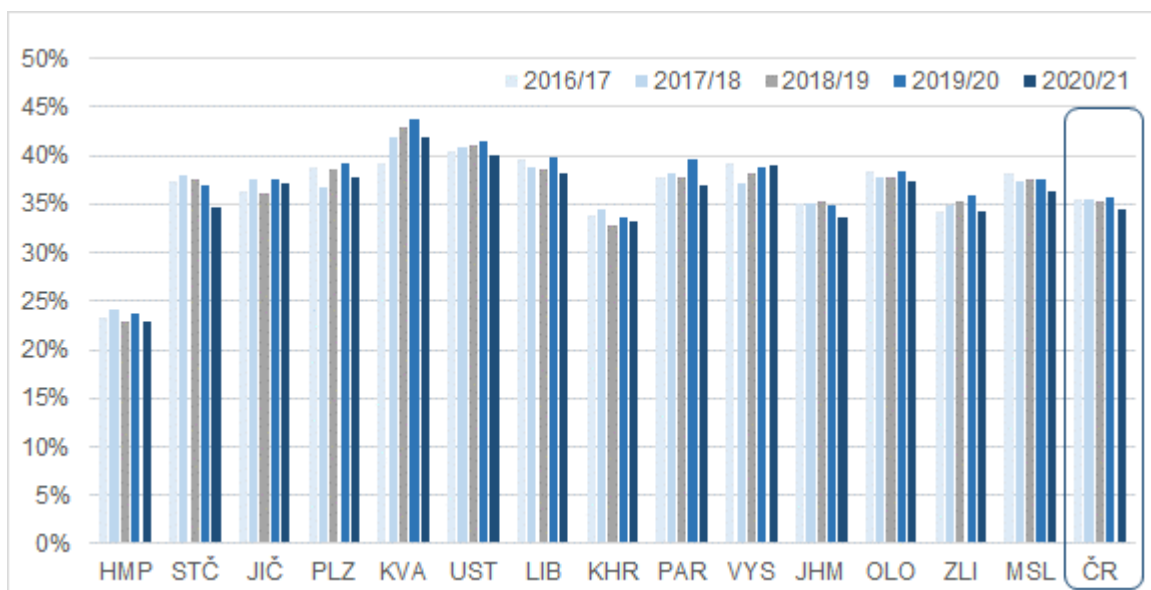
V minulosti byl zřejmý propad podílu absolventů, který byl spojený s problémy a neúspěšností v nové formě maturitní zkoušky. V roce 2017 se propad zastavil a postupně dochází k mírnému nárůstu podílu absolventů. Rozdíly v rámci jednotlivých krajů jsou velmi různé. Největší meziroční nárůst je v Pardubickém kraji (posun o 1,0 p. b.). K relativnímu nárůstu, ačkoli spíše méně významnému, došlo také v Libereckém a Jihomoravském kraji (shodných 0,8 p. b.). V ostatních krajích jsou rozdíly minimální.

Největší podíl absolventů této kategorie vzdělání ukončil vzdělání ve Zlínském kraji (7,4 %), a dále v krajích Pardubickém (6,1 %) a Jihomoravském kraji (6,0 %). Naopak nejmenší podíly žáků byly zaznamenány v Karlovarském (2,6 %), Středočeském a Ústeckém kraji (shodných 3,3 %).

4.3 Střední odborné vzdělání s výučním listem a s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (kategorie H, E a L0)

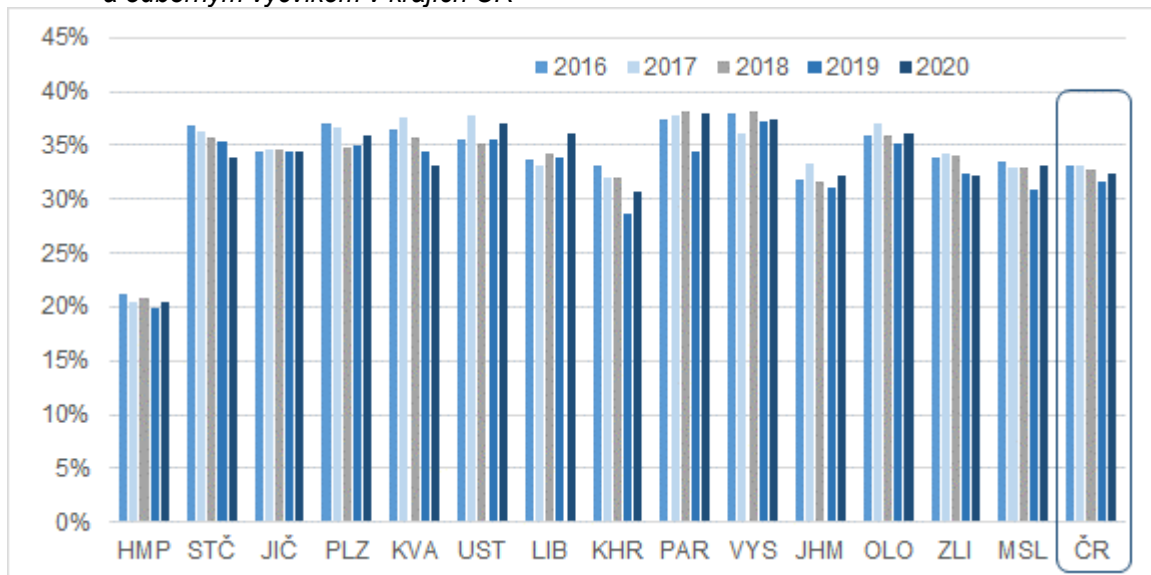
Součástí přípravy v kategorii vzdělání L0 ukončené maturitní zkouškou je i odborný výcvik. Jedná se o obory vzdělání dříve označované jako studijní obory vyučované na středních odborných učilištích. Absolventi takových oborů se převážně uplatňují na místech dříve vyžadujících vyučení. Dlouhodobý vývoj na těchto pracovních místech však vedl k postupně rostoucím požadavkům na vzdělanost pracovníků. Z tohoto hlediska je vhodné posuzovat vývoj vzdělanostní struktury nově přijatých žáků do středního vzdělávání také jako přehled poskytující součtové hodnoty uvedených kategorií vzdělání.

Graf 9: Vývoj podílů nově přijatých do středního vzdělávání s výučním listem a s maturitní zkouškou a odborným výcvikem v krajích ČR

V rámci celorepublikového podílu nově přijímaných žáků do středního vzdělávání, kde žáci procházejí odborným výcvikem, došlo k mírnému poklesu oproti roku 2019/20. Přičemž nejvyšším zastoupením přijímaných ve středním vzdělání s výučním listem a s maturitou a odborným výcvikem se vyznačuje kraj Karlovarský (41,9 %), Ústecký (40,1 %) a Kraj Vysočina (39,1 %). Nejnižší hodnoty podílů přijímaných žáků nacházíme, opomeneme-li Prahu (22,9 %), v Královéhradeckém (33,1 %), Jihomoravském (33,7 %) a Zlínském kraji (34,2 %).

Graf 10: Vývoj podílů absolventů středního vzdělávání s výučním listem a s maturitní zkouškou a odborným výcvikem v krajích ČR

Vývoj počtu absolventů této součtové kategorie s výstupem na trh práce do oblastí pracovních míst dělnického a manipulačního charakteru se vyznačoval poměrně rychlým poklesem do roku 2013, ve znázorňovaném období byl jejich podíl stabilní, ačkoli v minulém roce došlo k relativnímu poklesu podílu absolventů této součtové kategorie. V roce 2020 počet absolventů opět v celorepublikovém průměru stoupl. Největší nárůst ve srovnání s rokem 2019 byl zaznamenán v krajích Pardubickém (o 3,6 p. b.), Moravskoslezském (o 2,3 p. b.), Libereckém (o 2,1 p. b.) a Královéhradeckém kraji (o 1,9 p. b.) V ostatních krajích nejsou rozdíly příliš významné, z nichž pouze ve třech krajích došlo k minimálnímu poklesu.

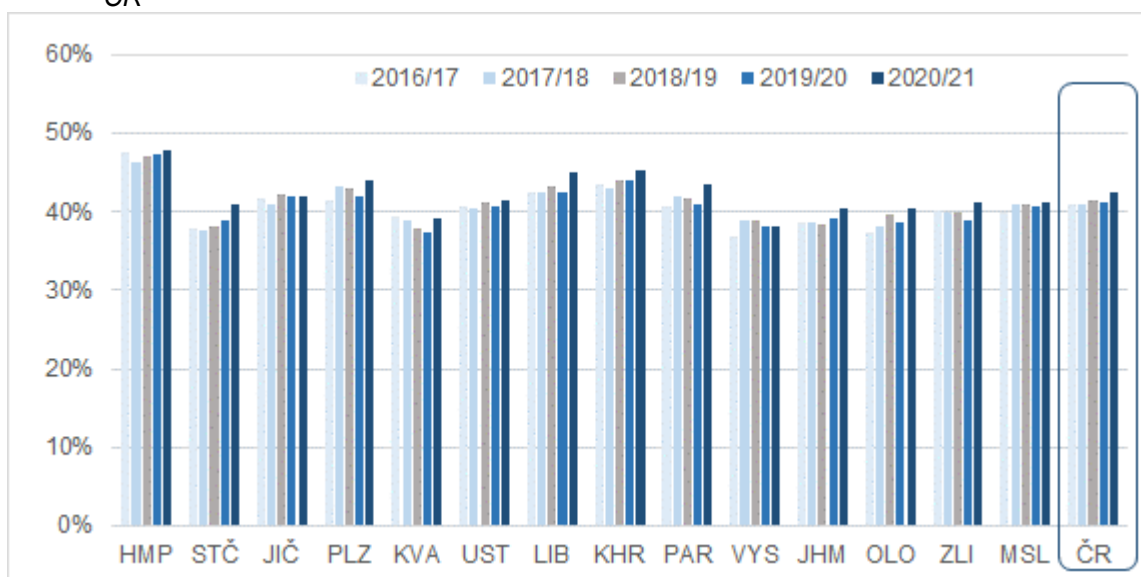
V roce 2020 byl nejvyšší podíl absolventů ve středním vzdělání s výučním listem a s maturitou a odborným výcvikem v Pardubickém kraji (38,0 %), Kraji Vysočina (37,4 %) a v Ústeckém kraji (37,1 %). Nejnižší hodnoty podílů absolventů nacházíme, opomeneme-li Prahu (20,4 %), v krajích Královéhradeckém (30,6 %), Zlínském a Jihomoravském (32,2 %).

4.4 Střední odborné vzdělávání s maturitní zkouškou (kategorie M)

Celkový vývoj nově přijímaných do středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou v ČR lze charakterizovat jako poměrně stabilní.

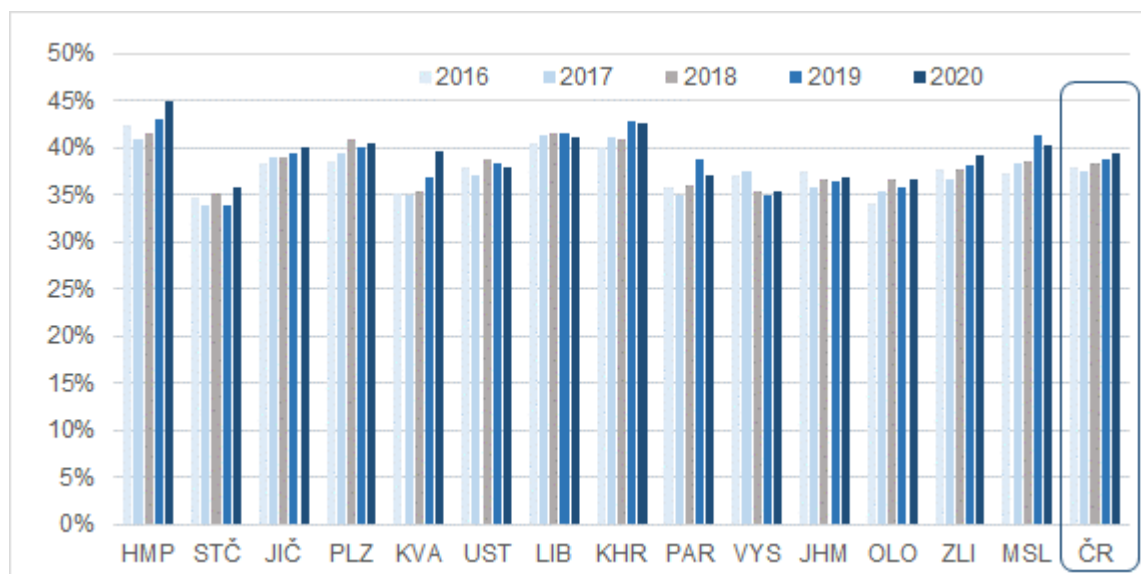
Vývoj sledovaného podílu v jednotlivých krajích se pohybuje kolem celorepublikových průměrů s výjimkou Hlavního města Praha, ve kterém je podíl nově přijatých žáků do středního vzdělávání s maturitní zkouškou nadprůměrně vyšší. K relativně nejvýraznějšímu nárůstu došlo v posledním roce v krajích Libereckém a Pardubickém. Pokles podílu nově přijímaných nebyl zaznamenán v žádném kraji.

Graf 11: Vývoj podílů nově přijatých do středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou v krajích ČR

Nejvyšší podíl přijímaných do středního odborného vzdělávání s maturitou ve školním roce 2020/2021 byl v Hlavním městě Praha (47,8 %), což je ve srovnání s celorepublikovým průměrem o 5,3 p. b. vyšší podíl nově přijímaných žáků. Větší podíl nově přijímaných žáků do této kategorie vzdělání je dále v Královéhradeckém (45,3 %) a Libereckém kraji (45,0 %). Naopak nejnižší podíl nově přijímaných žáků do této kategorie vzdělání je v Kraji Vysočina (38,2 %) a v Karlovarském kraji (39,2 %).

Graf 12: Vývoj podílů absolventů středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou v krajích ČR

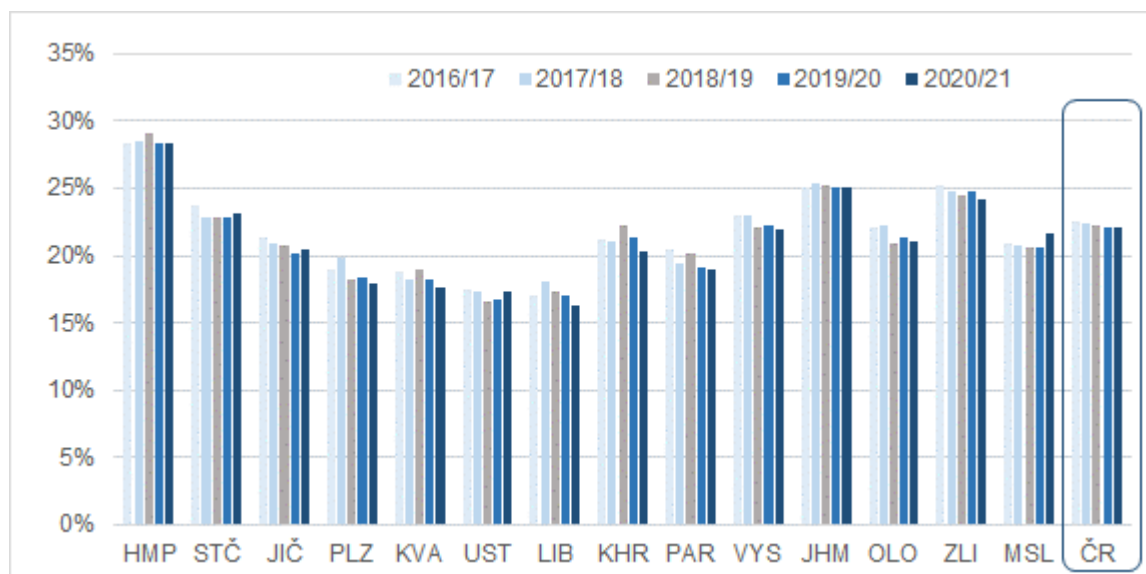
Celkový vývoj podílů absolventů středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou obvykle souvisí se změnami v tendenci nově přijímaných před čtyřmi lety. Výjimku představoval rok 2013, ve kterém nárůst absolventů s největší pravděpodobností souvisel s vysokou neúspěšností absolventů u nově zavedené maturitní zkoušky, kdy v následných letech došlo k navýšení o opakující žáky. V uplynulých letech se vývoj stabilizoval a s narůstajícím počtem nově přijímaných žáků se znovu postupně zvyšuje i podíl absolventů. V porovnání s předchozím rokem došlo k výraznějšímu nárůstu podílu absolventů v Karlovarském (posun o 2,9 p. b.), Středočeském (nárůst o 1,9 p. b.) a v Hlavním městě Praha (nárůst o 1,8 p. b.). V ostatních krajích nedochází k příliš významným rozdílům. Pokles podílu absolventů středního odborného vzdělávání s maturitní zkouškou je v Pardubickém kraji, a to o 1,8 p. b.

Trojici krajů s nejvyšším podílem absolventů středního odborného vzdělávání s maturitou v roce 2020 tvoří kraje Hl. m. Praha (44,9 %), Královéhradecký (42,5 %) a Liberecký (41,2 %). V seznamu krajů s nejnižšími podíly absolventů středního odborného vzdělávání s maturitou figurují Středočeský (35,9 %), Kraj Vysočina (35,4 %) a Olomoucký kraj (36,7 %).

4.5 Gymnaziální vzdělávání (kategorie K)

I když vývoj v gymnáziích nepatří do oblasti odborného školství, vzhledem k souvislostem s celkovým rozdělením populačního ročníku vstupujícího do středních škol uvádíme přehled vývoje i v této kategorii.

Graf 13: Vývoj podílů nově přijatých do gymnaziálního vzdělávání v krajích ČR

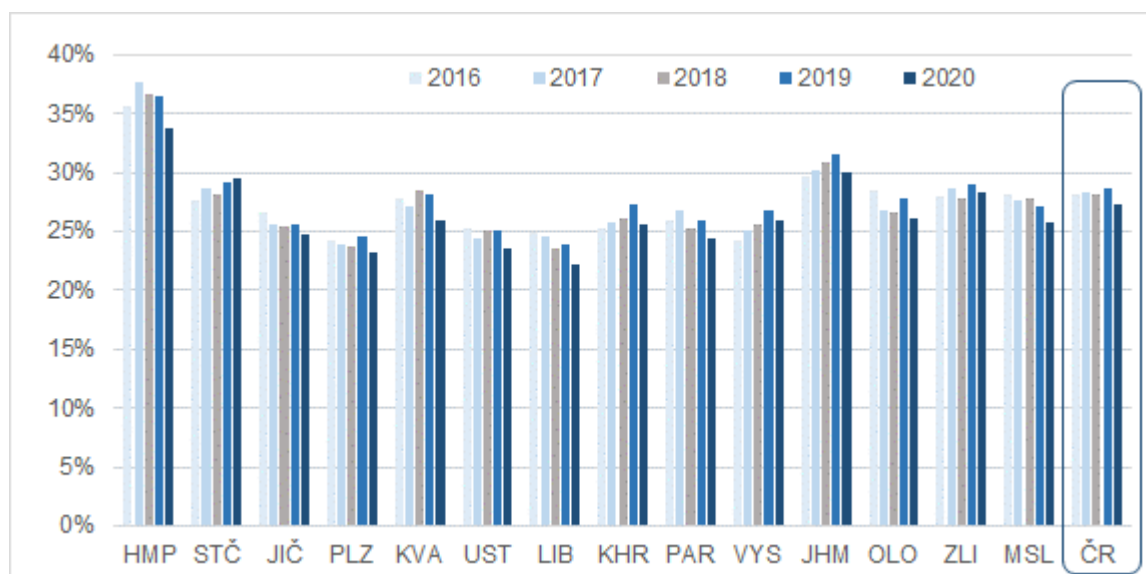

Celkový vývoj nově přijímaných do gymnaziálního vzdělávání v ČR je charakterizován trendem mírného poklesu nově přijatých žáků (do 4letého studia a odpovídajících ročníků víceletých oborů). Tento rozdíl celorepublikových hodnot není příliš významný, naopak významné rozdíly můžeme vidět v údajích za jednotlivé kraje. V podílech nově přijímaných jsou poměrně výrazně nižší podíly v krajích, ve kterých jsou i nízké podíly vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva.

Nejvyšší podíl nově přijímaných žáků v roce 2020 byl v Hl. m. Praze (28,3 %), následují kraje Jihomoravský (25,0%) a Zlínský (24,2 %). Nejmenší podíl žáků přijímá Liberecký (16,3 %), Ústecký (17,3 %), Karlovarský (17,7 %) a Plzeňský kraj (17,9 %).

Ve srovnání s rokem 2019 nedochází k příliš významným rozdílům v jednotlivých krajích. K relativně nejvyššímu, i když stále minimálnímu meziročnímu nárůstu, došlo v Moravskoslezském kraji (posun o 1,0 p. b.). Opačná situace je v Královéhradeckém kraji, ve kterém došlo k poklesu o 1,0 p. b. Rozdíly u dalších krajů jsou spíše méně významné.

Graf 14: Vývoj podílů absolventů gymnaziálního vzdělávání v krajích ČR

Vývoj podílů absolventů gymnaziálního vzdělávání v České republice souvisí s populačním poklesem, novou maturitní zkouškou a předčasnými odchody ze vzdělávání. Podíly absolventů gymnázií se vlastně zvyšují, protože se výrazněji zmenší podíl absolventů odborného vzdělávání. Nezanedbatelný podíl

maturantů v odborném vzdělávání neuspěje u maturitní zkoušky, učební obory jsou o rok kratší (žáci končí o rok dříve) a z této skupiny také častěji žáci předčasně ukončují vzdělávání. Proto do výpočtu podílů vstupují menší počty absolventů odborného vzdělávání a podíl absolventů gymnázií je pak zřetelně vyšší než podíl přijímaných, zejména v posledních letech.

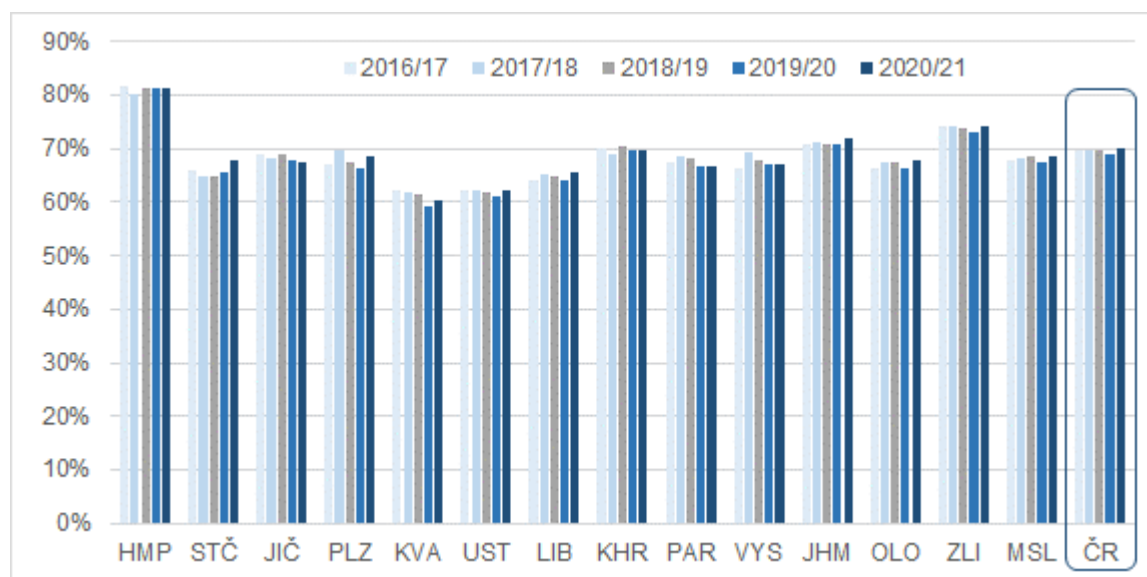
Nejvyšší podíl absolventů gymnaziálního vzdělávání v roce 2020 je stejně jako v minulých letech v Hl. m. Praha (33,8 %), na dalších místech jsou Jihomoravský (30,0 %) a Středočeský kraj (29,4 %). Nejnížší hodnoty vykazují kraje Liberecký (22,2 %), Plzeňský (23,2 %) a Ústecký (23,6 %).

Za poslední rok došlo k mírnému poklesu podílů absolventů gymnázií téměř ve všech krajích, i když jsou tyto rozdíly spíše méně významné. Nejzřetelnější rozdíl nastal v Hlavním městě Praha (pokles o 2,7 p. b.), dále v Karlovarském (2,18 p. b.) a Libereckém kraji (o 1,75 p. b.). V ostatních krajích nenastaly příliš významné rozdíly.

4.6 Střední vzdělání s maturitní zkouškou navazující na základní školu v souhrnu (kategorie K, M, L0)

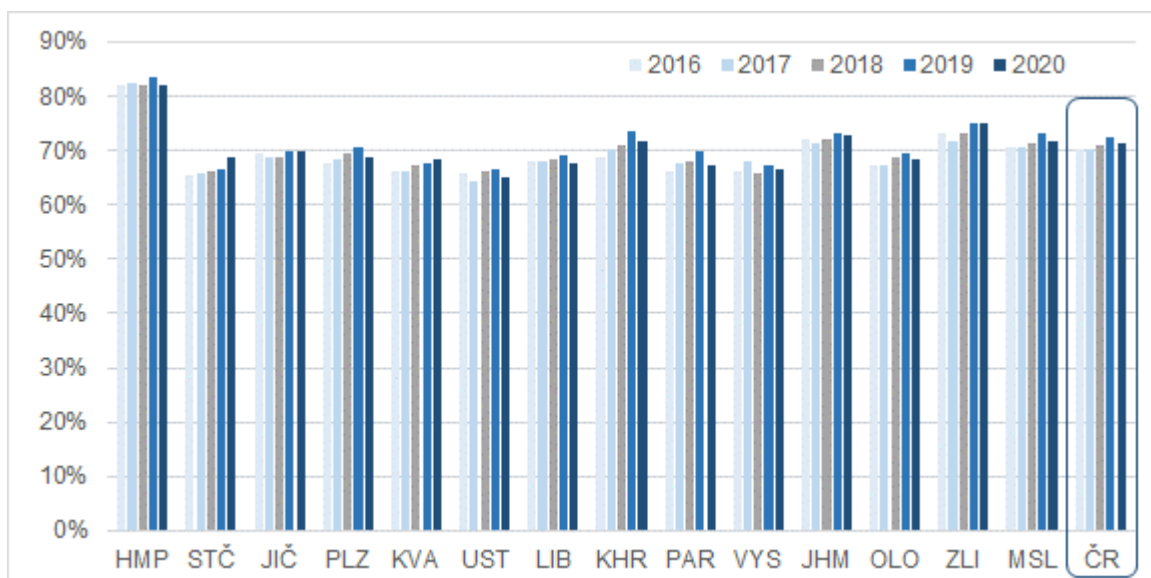
Vývoj nově přijímaných do středního vzdělávání navazujícího na základní vzdělávání a poskytujícího maturitní zkoušku v České republice byl do roku 2008 jednoznačně růstový, a to jak celorepublikově, tak v každém jednotlivém kraji. Tento vývoj se vlivem propadu počtu žáků vycházejících ze základní školy a vlivem informačních kampaní či podpory zájmu o některé učební obory formou stipendií či jiných výhod změnil a od roku 2008 začal pokles podílů přijatých do maturitních oborů. Počínaje rokem 2013 však počet přijímaných žáků opět mírně stoupá. Níže uvedený graf nabízí pětileté ohlédnutí na vývoj podílů nově přijatých žáků do oborů poskytujících maturitní zkoušku. Podíly nově přijatých žáků jsou v posledních letech stabilní jak z hlediska celorepublikových hodnot, tak i v jednotlivých krajích.

Graf 15: Vývoj podílů nově přijatých po základní škole do oborů poskytujících maturitu v krajích ČR

Oproti roku 2019/20 došlo k relativnímu nárůstu v Středočeském (o 2,4 p. b.), Plzeňském kraji (nárůstu o 2,2 p. b.) a v Libereckém kraji (nárůst o 1,4 p. b.). U většiny krajů došlo k mírnému nárůstu, nicméně rozdíly nejsou příliš významné. Pouze minimální pokles lze vidět v Jihočeském kraji (0,4 p. b.). V roce 2020/21 dosahují nejvyšších podílů nově přijímaných žáků do maturitních oborů kraj Hl. m. Praha (81,3 %), dále Zlínský (74,3 %) a Jihomoravský kraj (71,9 %). Nejnížší podíly nově přijímaných žáků v roce 2020/21 v tomto souhrnu vykazují kraje Karlovarský (60,1 %), Ústecký (62,3 %) a Liberecký kraj (65,5 %).

Graf 16: Vývoj podílů absolventů oborů po základní škole poskytujících maturitu v krajích ČR

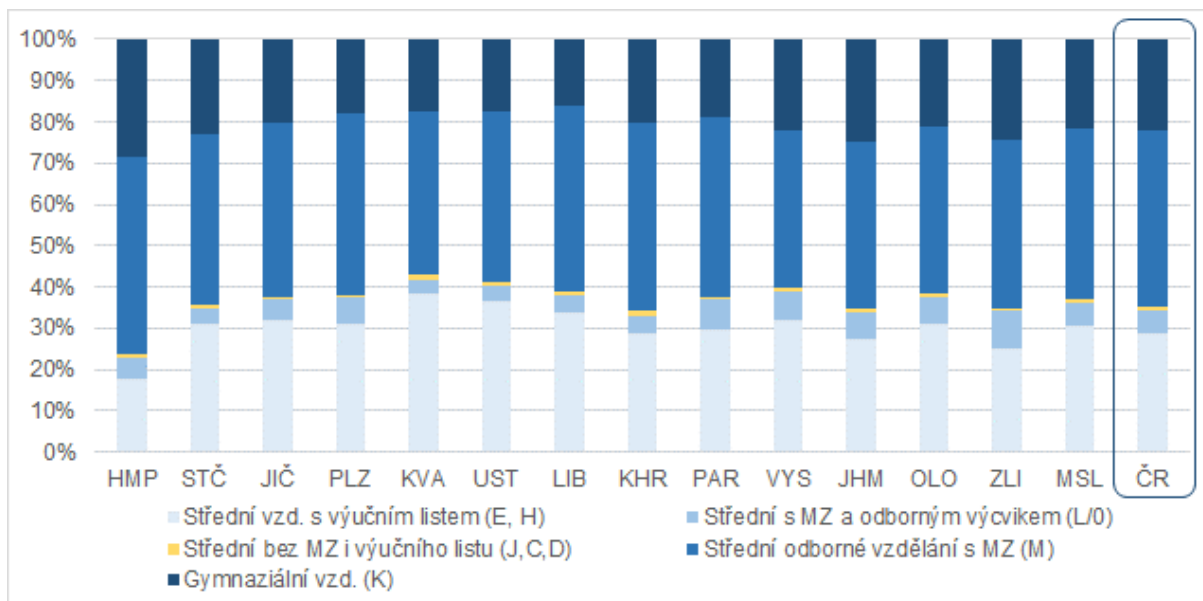
Vývoj podílů absolventů v maturitních oborech navazujících na základní školu byl dlouhodobě rostoucí, od roku 2013 byl však zřejmý pokles, většinou způsobený neúspěšností mnoha žáků u maturitní zkoušky. V uplynulých pěti letech už vidíme rostoucí tendenci vývoje podílu absolventů oborů poskytujících maturitu, jak z hlediska celorepublikových hodnot, tak i v jednotlivých krajích. Oproti roku 2019 došlo k relativnímu poklesu podílů absolventů maturitních oborů téměř ve všech krajích v České republice. Nejvýznamnější pokles nastal v Pardubickém (posun o 2,3 p. b.), Plzeňském a Ústeckém kraji (shodný posun o 1,7 p. b.). Relativní nárůst nastal ve Středočeském kraji (posun o 2,1 p. b.).

Trojici krajů s nejvyšším podílem absolventů s maturitní zkouškou v roce 2020 tvoří Hl. m. Praha (82,1 %), Zlínský (74,9 %) a Jihomoravský kraj (73,0 %). V seznamu krajů s nejnižšími podíly absolventů s maturitou figurují Ústecký kraj (67,2 %), Kraj Vysočina (66,4 %) a Pardubický kraj (67,4 %).

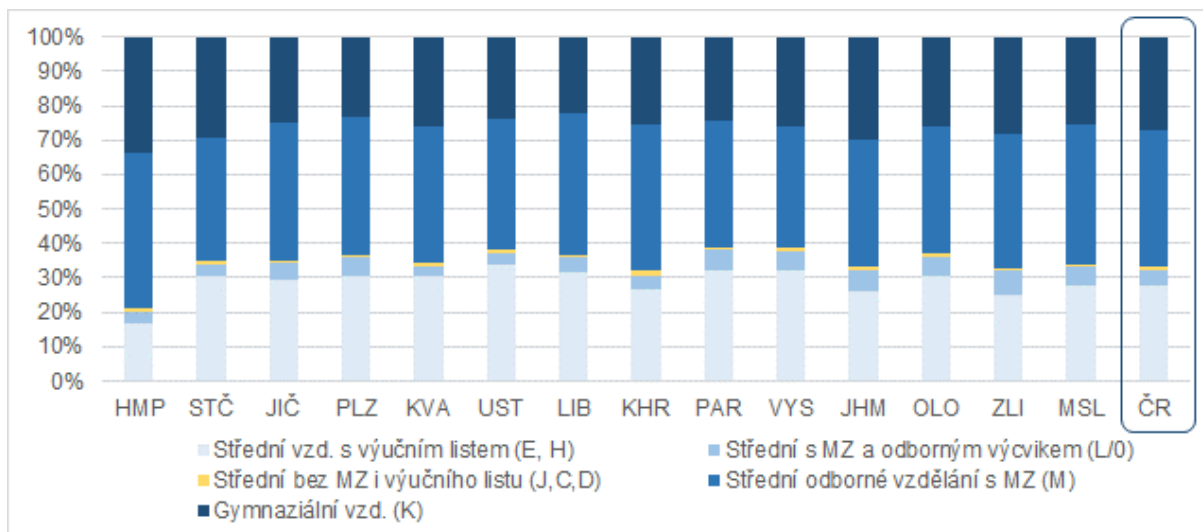
Na závěr připojujeme celkové znázornění podílů nově přijatých žáků a absolventů v roce 2020/21 v jednotlivých krajích a v České republice. Počty a podíly nově přijímaných žáků a absolventů provází dlouhodobé trendy, které jsou charakteristické možnostmi vzdělávání i mírou potřeby absolventů jednotlivých kategorií vzdělání v konkrétním kraji.

Poslední část tvoří tabulky uvádějící počty nově přijatých a absolventů všech kategorií středního vzdělávání ve všech krajích v uplynulých letech.

Graf 17: Podíly nově přijatých do středního vzdělávání po základní škole v krajích ČR- kategorie vzdělání E, H, K, LO, M (2020/21)

Graf 18: Podíly absolventů středního vzdělávání po základní škole v krajích ČR - kategorie vzdělání E, H, K, LO, M (2020)

Tab. 6: Počty nově přijatých žáků

2020/2021	Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	Gymnaziální vzdělání (K)	Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	Střední odborné vzdělání s MZ (M)	Celkem po ZŠ	Nástavbové vzdělání (L/5)	Vyšší odborné vzdělání (N)
Hl. m. Praha	2793	157	4466	814	7551	15781	538	1374
Středočeský kraj	3063	108	2286	354	4043	9854	520	190
Jihočeský kraj	2110	20	1339	330	2758	6557	419	225
Plzeňský kraj	1712	30	989	377	2430	5538	384	398
Karlovarský kraj	995	33	456	85	1010	2579	70	121
Ústecký kraj	3134	92	1483	296	3554	8559	298	280
Liberecký kraj	1440	21	690	179	1909	4239	229	83
Královéhradecký kraj	1681	71	1180	241	2627	5800	127	200
Pardubický kraj	1620	44	1038	398	2373	5473	266	224
Vysočina	1666	47	1137	364	1984	5198	263	141
Jihomoravský kraj	3085	102	2836	731	4573	11327	537	553
Olomoucký kraj	2041	74	1376	403	2639	6533	408	371
Zlínský kraj	1535	31	1478	549	2508	6101	326	250
Moravskoslezský kraj	3632	114	2566	677	4888	11877	605	696
Celkem ČR	30507	944	23320	5798	44847	105416	4990	5106

2019/2020	Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	Gymnaziální vzdělání (K)	Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	Střední odborné vzdělání s MZ (M)	Celkem po ZŠ	Nástavbové vzdělání (L/5)	Vyšší odborné vzdělání (N)
Hl. m. Praha	2788	117	4355	864	7272	15396	507	1337
Středočeský kraj	3134	139	2155	357	3676	9461	487	230
Jihočeský kraj	2063	30	1311	390	2733	6527	381	216
Plzeňský kraj	1789	25	988	327	2260	5389	297	377
Karlovarský kraj	1089	20	495	95	1013	2712	55	119
Ústecký kraj	3201	90	1419	300	3447	8457	296	285
Liberecký kraj	1449	24	700	185	1745	4103	154	73
Královéhradecký kraj	1679	61	1219	243	2504	5706	112	168
Pardubický kraj	1800	34	1045	369	2241	5489	233	183
Vysočina	1568	37	1081	321	1856	4863	276	126
Jihomoravský kraj	3110	108	2766	738	4324	11046	608	606
Olomoucký kraj	2032	92	1353	399	2445	6321	391	348
Zlínský kraj	1534	34	1441	555	2264	5828	279	221
Moravskoslezský kraj	3676	123	2416	736	4772	11723	590	683
Celkem ČR	30912	934	22744	5879	42552	103021	4666	4972

2018/2019	Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	Gymnaziální vzdělání (K)	Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	Střední odborné vzdělání s MZ (M)	Celkem po ZŠ	Nástavbové vzdělání (L/5)	Vyšší odborné vzdělání (N)
Hl. m. Praha	2534	149	4199	766	6780	14428	446	1292
Středočeský kraj	3155	141	2150	367	3586	9399	582	196
Jihočeský kraj	1942	52	1333	386	2723	6436	413	218
Plzeňský kraj	1701	19	961	341	2267	5289	302	360
Karlovarský kraj	957	10	478	123	951	2519	60	95
Ústecký kraj	3019	99	1351	341	3354	8164	274	239
Liberecký kraj	1406	30	708	167	1762	4073	213	102
Královéhradecký kraj	1529	56	1192	222	2350	5349	121	178
Pardubický kraj	1623	22	1044	332	2170	5191	266	155
Vysočina	1520	49	1076	337	1895	4877	271	102
Jihomoravský kraj	3049	124	2721	762	4154	10810	638	601
Olomoucký kraj	1967	106	1321	433	2515	6342	400	308
Zlínský kraj	1504	26	1434	556	2331	5851	306	189
Moravskoslezský kraj	3522	110	2368	783	4712	11495	565	668
Celkem ČR	29428	993	22336	5916	41550	100223	4857	4703

Tab. 7: Počty absolventů

2020	Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	Gymnaziální vzdělání (K)	Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	Střední odborné vzdělání s MZ (M)	Celkem po ZŠ	Nástavbové vzdělání (L/5)	Vyšší odborné vzdělání (N)
Hl. m. Praha	1871	106	3720	374	4950	11021	172	636
Středočeský kraj	2142	60	2066	233	2518	7019	213	161
Jihočeský kraj	1537	39	1292	253	2090	5211	153	117
Plzeňský kraj	1237	23	939	216	1638	4053	122	155
Karlovarský kraj	557	22	475	48	726	1828	11	29
Ústecký kraj	1884	74	1317	187	2124	5586	88	125
Liberecký kraj	910	18	634	121	1179	2862	93	30
Královéhradecký kraj	1192	57	1135	169	1888	4441	44	123
Pardubický kraj	1309	23	999	248	1513	4092	104	98
Vysočina	1295	47	1039	201	1413	3995	160	102
Jihomoravský kraj	2207	70	2524	508	3111	8420	224	317
Olomoucký kraj	1587	56	1350	287	1899	5179	177	153
Zlínský kraj	1245	16	1422	374	1968	5025	132	84
Moravskoslezský kraj	2483	73	2309	491	3623	8979	250	242
Celkem ČR	21456	684	21221	3710	30640	77711	1943	2372
2019	Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	Gymnaziální vzdělání (K)	Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	Střední odborné vzdělání s MZ (M)	Celkem po ZŠ	Nástavbové vzdělání (L/5)	Vyšší odborné vzdělání (N)
Hl. m. Praha	1606	56	3651	388	4315	10016	153	665
Středočeský kraj	2065	100	1886	220	2194	6465	148	187
Jihočeský kraj	1428	23	1240	243	1908	4842	132	124
Plzeňský kraj	1096	11	925	223	1508	3763	79	193
Karlovarský kraj	545	9	483	46	632	1715	24	57
Ústecký kraj	1710	59	1328	173	2029	5299	82	143
Liberecký kraj	824	14	645	92	1124	2699	49	35
Královéhradecký kraj	1061	54	1139	141	1792	4187	101	149
Pardubický kraj	1155	35	1018	199	1522	3929	104	140
Vysočina	1250	42	1054	218	1373	3937	91	131
Jihomoravský kraj	2123	80	2599	434	2989	8225	175	367
Olomoucký kraj	1415	62	1338	283	1727	4825	164	148
Zlínský kraj	1152	14	1355	364	1784	4669	127	110
Moravskoslezský kraj	2213	76	2318	430	3537	8574	172	272
Celkem ČR	19643	635	20979	3454	28434	73145	1601	2721
2018	Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	Gymnaziální vzdělání (K)	Střední s MZ a odborným výcvikem (L0)	Střední odborné vzdělání s MZ (M)	Celkem po ZŠ	Nástavbové vzdělání (L/5)	Vyšší odborné vzdělání (N)
Hl. m. Praha	1591	93	3428	368	3892	9372	144	747
Středočeský kraj	2144	62	1847	201	2301	6555	128	240
Jihočeský kraj	1430	41	1198	200	1833	4702	116	145
Plzeňský kraj	1108	25	880	183	1521	3717	67	209
Karlovarský kraj	531	7	468	58	582	1646	20	82
Ústecký kraj	1658	53	1263	120	1952	5046	58	163
Liberecký kraj	842	21	645	97	1136	2741	58	52
Královéhradecký kraj	1241	38	1149	173	1808	4409	55	175
Pardubický kraj	1199	17	958	245	1366	3785	102	179
Vysočina	1297	37	998	191	1376	3899	138	154
Jihomoravský kraj	2178	77	2504	387	2970	8116	195	421
Olomoucký kraj	1463	40	1291	275	1769	4838	178	192
Zlínský kraj	1218	24	1281	351	1742	4616	143	142
Moravskoslezský kraj	2375	70	2368	428	3288	8529	208	267
Celkem ČR	20275	605	20278	3277	27536	71971	1610	3168

Vydal Národní pedagogický institut České republiky
Senovážné nám. 25, 110 00 Praha 1, roku 2021

Aktuální informace o publikacích Národního pedagogického institutu České republiky
najdete na www.npi.cz